

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

CU SOLIE DE RĂZBOIU

— VIZITELE CARDINALULUI —

Timp de o lună de zile cât a străbătut România, cu specială considerație la Transilvania, Eminența Sa Cardinalul *Eugen Tisserant*, presa ortodoxă și cea naționalistă a ținut să-și exprime nedumerirea față de acest turneu suspect și neobicit în țara noastră. Mai ales că el venea îndată după drumurile oficiale, tot atât de insolite, ale nunțiului papal *Andree Cassulo* din București, care își îngăduise și indelicatetea de a vorbi la Făgăraș din altarul ctitoriei lui *Constantin Brâncoveanu*.

Monitoarele unite au sărit indignate, gratificându-ne cu o ploaie de apostrofe vulgare pentru ignoranța și lipsa noastră de cuviință de a ataca oaspeți atât de iluștri, *reprezentanți ai celor două națiuni latine*, surorile noastre mai mari.

Redactorii acestor gazete, ca și ceilalți apologeti incurabili ai catolicismului, pretindeau cu aiere de inocență ipocrită, că amândoi emisarii Vaticanului poartă *României* cele mai bune sentimente, și dacă au venit la noi au făcut-o animați exclusiv de intenția laudabilă de a ne cunoaște de aproape și a ne susține interesele față de adversarii noștri. Nici un gând hain, nici o intenție ascunsă n'a sălășluit în sufletul lor curat ca oglinda apelor de munte din Carpații românești.

Înfățișând în această lumină prezența celor două figuri catolice proeminente, își închipuiau că ne-au desarmat, făcând opinia publică să creadă tocmai contrarul de ceea ce se petrecea în realitate.

S'o constatăm însă dela început, că socotelile au fost greșite și tactica prea transparentă.

Mai întâi este știut, că nu noi *ortodocșii* ne-am arătat vr'odată neprimitori de oaspeți, ori de unde ar fi venit ei, și cu atât mai puțin când ei făceau parte din marea familie a lati-

nității. Ospitalitatea românească a trecut de mult în legendă, și încă nu s'a găsit nimenea nici printre neprieteni noștri, care să fi avut motiv a desminti această meritată faimă de care ne bucurăm în Europa.

Aceeași prevenire caldă o rezervam și celor doi oaspeți aleși, câtă vreme țineau să ia contact sincer și desinteresat cu țara și rosturile ei. De altfel ospitalitatea bucuroasă ce ți se acordă, obligă și ea în schimb la anumite atitudini de loialitate, cu neputință de uitat.

Se poate oare spune, că Eminența Cardinalul *Tisserant* n'a fost primit cu toată deferența cuvenită unei mari fețe bisericesti, dela Suveran și până la autoritățile județene și comunale din ținuturile pe unde a umblat? I s'a pus la dispoziție de guvern un *vagon-salon*, i s'au dat toate onorurile, cu demnitate și fără precupețire, oriunde ele erau cerute de protocol și de simpatia noastră românească.

Ne întrebăm însă, dacă distinsul călător a rămas și el la rândul său strict în limitele unei cunoașteri *obiective* a neamului nostru, sau a urmărit și alte scopuri, incompatibile cu interesele noastre de Stat? Nu cumva l-a adus pe plaiurile noastre pasiunea aceluia *imperialism catolic*, ce vrea să-și întindă mreșile peste celelalte credințe, înghițând și *ortodoxia românească*?

Uniții răspund în cor de comandă: *Doamne păzește!* Am fi fost încântați să-i putem crede, dar vai, faptele îi desmint categoric.

Mai întâi era logic să ne dea de bănuț această vizită, când ea se producea tocmai în momentul reînființării episcopiei ortodoxe din *Maramureș*, împotriva căreia Blajul a deslănțuit cea mai furioasă campanie din câte se puteau imagina. Coincidența aceasta izbitoare să

fie o simplă întâmplare? Greu de admis.

Al doilea, au venit cuvântările Cardinalului, — foarte numeroase — și din ele a n desprins foarte limpede intențiile adevărate ce l-au călăuzit la noi. Iată, de pildă cum s'a spus în discursul rostit pe peronul gării din Oradea, unde i s'a făcut primire oficială în ziua de 21 Septemvrie:

„Când înainte cu 82 ani v'a cercetat cardinalul Viale Prelă, el v'a găsit în catacombe. Acum ați ieșit de mult din ele. Ați înaintat în toate direcțiile; în multe chiar uimitor; dar mai e încă mult de făcut. *Partea cea mai însemnată a concetățenilor voștri e de altă credință religioasă. Pentru a ajunge la mult dorita unitate religioasă, toți catolicii, dar în deosebi Clerul, trebuie să exceleze prin virtuți și credință.*”

Am citat textual din foaia „*Vestitorul*” (Nr. 19 din a. c.) organul oficial al episcopiei unite dela Oradea, spre a nu fi acuzați cumva de falsificări voite.

Așadar, Eminența Sa Cardinalul declară pe față și fără nici o rezervă, că a venit cu această poruncă dela Papa:

„Noi însă fiind fiii zilei să fim treji, îmbrăcându-ne în platoșa credinței și a iubirii și să luăm coiful nădejdi de mântuire.”

1 Tesaloniceni 5, 8.

„Iar Dumnezeuul păcii încurând va zdrobi pe Satana sub picioarele voastre.”

Romani 16, 20.

România trebuie să fie trecută la catolicism.

Această misiune revine preoțimii unite în frunte cu Arhieriei ei. Și pentru a-i ajuta în realizarea acestui obiectiv istoric, face a doua declarație, anunțând că Papa a *sporit bursele* anuale dela 16 la 32 pe seama tinerilor teologi uniți cari au să fie pregătiți pentru marea operă de prozelitism în noul colegiu dela Roma.

Și în fine a mai dat publicității a treia rezoluție, servind acelaș scop: *înființarea unei facultăți de teologie catolică la Universitatea din București.*

Ei bine, în fața acestor probe directe, cari demonstrează organizarea celui mai îndrăzneț atentat împotriva *României ortodoxe* — nu mai încap nici scuze și nici menajamente.

Cardinalul frângând toate rezervele ce i le impuneau ospitalitatea noastră, s'a demascat complet, declarându-ne *război religios*.

Insolența aceasta catolică este fără precedent în anele *României* întregite. Cazul este atât de grav, încât el cere neapărat și intervenția diplomatică a Statului jignit. Iar la rândul ei țara, care se confundă cu *ortodoxia*, va ști cum să răspundă unor asemenea provocațiuni intolerabile.

Cine scoate sabia, de sabia va pieri.

Sfințirea bisericii din Grindeni.

Duminecă în 17 Octomvrie a fost stințită biserica complet renovată din Grindeni, protopopiatul Luduș.

P. Sf. Sa Episcopul *Nicolae*, părăsește Clujul, Sâmbătă în 16 l. c. ora 15, însoțit de Pr. L. Cureau, consilier eparhial, Pr. Dr. L. Munteanu rectorul Academiei și diacon V. Bogdan, funcționar consistorial.

Este întâmpinat la marginea plasei Luduș de d-nul primpretor Miron, care în cuvinte alese îi urează bun sosit și-l asigură în numele administrației locale de tot devotamentul și sprijinul neprecupețit pentru biserica pe care o reprezintă. Încheie cu marele adevăr: cauza creștină, creș-

tină ortodoxă, este însăși cauza noastră națională — a servi biserica înseamnă a servi neamul și statul român.

Urărilor de bun venit se asociază preotul unit și învățătorul din comună.

Le răspunde P. Sf. Sa stăruind asupra importanței pe care a reprezentat-o biserica ortodoxă în trecutul de suferință al neamului, bine meritându-și numele de conservatoare a ființei lui — și asupra rolului ce-i revine în actualul stat național, de a-i promova interesele, de a-l feri de pericol, de a-i călăuzi destinele pe linia progresului. De aceea

ajutând biserica să poată activa, înseamnă că înarmezi cea mai puternică iorță pusă în serviciul națiunii.

La câțiva kilometri de Luduș este întâmplinat de un numeros grup de călăreți, cari încadrează mașina între două coloane. În sunetul clopotelor și al muzicej, în uralele entuziaste ale mulțimei își face intrarea în piața frumos împodobită a Ludușului. Tot ce e român indiferent de profesiune a ieșit să întâmpine pe arhipăstor. Îi urează bun sosit autoritățile în frunte cu Prefectul județului d-nul Modrișan și Primarul orașului, exprimându-și bucuria de a avea cinstea înaltei vizite. Îi omagiază biserica soră prin protopopul Bota. Îi cere binecuvântarea pastorul reformat. În numele Doamnelor române d-na protopopeasă îi oferă un buchet cu flori.

Entuziasmului primirii îi răspunde P. Sf. Sa dând glas bucuriei ce-o simte de a-i fi ajutat Dumnezeu să poată veni în mijlocul credincioșilor săi. Constată cu plăcere că cinstea ce i se dă, se reține în primul rând asupra bisericii pe care o păstorește, — Hristos deci trăește din ce în ce mai intens în suflete.

Pășind pe strat de flori, printre două rânduri de elevi și urmat de mulțime se îndreaptă spre biserică.

La intrare este așteptat de părintele protoiereu local Romul Popa înconjurat de toți preoții din tract. Îl binevențează și prezintă sf. Evanghelie. Într-o atmosferă de pietate și reculegere sufletească se oficiază Vecernia, căreia îi urmează înălțătoarea predică a P. Sf. Sale.

Într'un graiu neaș românesc, sub impresia pitorescului tablou, al câmpiei impestrițate de plugarii harnici, ieșiți să are pământul negru și să samene grâul dătător de viață. P. Sf. Sa tălmăcește „pilda Sămănătorului“. Grâul care germinează în pământul bun, crește și aduce rod inutil, pentru a susține viața, este asemenea cuvântului lui Dumnezeu, ajuns în sufletul omenească, aducând rodul faptelor bune, pentru dobândirea fericirii pământești și vieții ivericnice. Precum de primul avem lipsă, tot atât de necesar este al doilea. Ceeace pentru trup, pentru viața materială, e pâinea de toate zilele, pentru suflet este cuvântul lui Dumnezeu depozitat în sf. Scripturi. Și dacă omul este o unitate compusă din trup și suflet, înseamnă că însași ființa lui îl obligă să se îngrijească de viața personală sub ambele aceste aspecte.

Nu este echilibru acolo unde se desconsideră una dintre aceste necesități. Orice abatere înseamnă suferință!

Sămănătorul este biserica învățătoare. Iată de ce misiunea preotului este tot atât de sfântă, de necesară, ca și a plugarului. Și unul și altul își pun încrederea în Dumnezeu. El singur crește sămânța, fie grâul, fie învățătura mântuitoare din suflete.

Amicii întâmpină obstacole. Este terenul înțelenit, este dușmanul, care

sămână neghina. Să dispereze? Nu. Rodul este insușit.

Dar nu numai preotul este sămănător al cuvântului evanghelic, trebuie să fie fiecare creștin. Când și grija semenului îl preocupă are mulțumirea că și-a făcut întreaga datorie. Este fără îndoială bun lucru ca omul să îngrijească de sufletul lui, dar ce folos când această grijă nu este activă și în extern.

Simțirea și viața creștină trăește și în extern. Astfel fiecare la locul ce-i revine în societate poate și trebuie să fie un propovăduitor al evangheliei.

Prin unanima contribuție omenescă se va încreștina Pământul păcatului, coborând fericirea cerească.

Încheie invocând binecuvântarea divină asupra muncii acelor, cari astfel vor înțelege a fi credincioși bisericii lui Hristos.

Se servește cina la părintele Protoiereu într'un cerc intim.

Duminecă dimineața plecarea în Grindeni. Aceeăș primire însuflețită din partea întregii populații. La intrarea în comună P. S. Sa urcă într'un car cu 6 boi, urmat de popor, face drumul până la biserică, unde este întâmpinat de preotul local Lazar Teodor, înconjurat de 20 de preoți, îmbrăcați în odăjii. Biserica așezată pe coastă de deal, domină întreg cuprinsul. Clădire de cărămidă, de dimensiuni respectabile, îngrijit renovată, din contribuția parohienilor și hărnicia preotului, este o mărturie a tăriei credinței, care viază în suflete.

P. S. Sa înconjurat de întreg soborul de preoți, sfințește biserica și liturgisește. Cu câtă cucernicie este ascultat glasul arhieresc. În decursul sf. Liturgiei este hirotonit preot, diaconul Ioan Costea, profesor de religie Aiud și făcut diacon absolventul de teologie Petru Timișan.

Predica arhierescă, plină de sfaturi părintești, de înțelepciune, mișcă, convinge, stoarce lacrimi. În soare este scaldată natura înconjurătoare, în soarele bucuriei este scaldat sufletul păstorului venit în mijlocul turmei sale — și sufletul credincioșilor, cari pentru prima oară își văd pe aducătorul spiritual, mulțumeste pentru răvna lor, care a prilejuit această întâlnire. Îi sfătuește ca aceeăș răvnă s-o pună și la împlinirea de fapte bune. Permanent cu conștiința păcătoșeniei, venind la biserică să ia tărie de luptă împotriva răului. Nimeni nu este fără de păcat, precum se spune la sf. Liturgie. Nimeni nu este dispensat de a lupta. Să nu-și închipue cineva că e bun creștin, dacă a jertfit ceva pentru clădirea unui lăcaș de închinăciune, sau dacă a adus jertfă o pescură, o lumină, ci în sufletul fiecăruia să trăiască o biserică vie, biserică în care credința în Dumnezeu suplinește banul de jertfă, iar dragostea față de El și aproapele, pâinea hrănitore și lumina care luminează. Numai o asemenea viețuire este izvor de fericire și garanție de mântuire.

Dacă în această lume cel bun și

virtuos are parte de tristeță, iar cel rău de bucurie, să nu se creadă că nu este dreptate divină. Dumnezeu în bunătatea sa lasă soarele să încălzească și peste cei buni și peste cei răi deopotrivă, însă pe nici unii nu-i va trece judecata.

Pe primii îi așteaptă raiul fericirii, pe ultimii chinurile iadului. Acest singur gând trebuie să fie cel mai puternic imbold de îndreptare.

După predică în rânduri încheiate popor mult, vine să primească binecuvântarea păstorului.

P. Sf. Sa vizitează apoi casa parohială.

Înainte de masă o mică recepție. Protoiereu R. Popa în numele preoțimei tractuale asigură pe Pr. Sf. Sa

de nețărmit devotament. Omagii aduc, prin reprezentanții oficiali: biserica unită și reformată din comună; școala și administrația, precum și Doamnele cari au participat la sărbătoare.

Răspunde P. Sf. Sa laudând cuminența și tenacitatea cu care lucrează preoțimea protopopiatul Luduș, sub chibzuita și energica îndrumare și supraveghere a hărnicii colaborator prot. R. Popa. Mulțumeste apoi tuturor cari au ținut prin prezența și cuvintele lor, să dea un nimb sărbătorească actului sfințirii bisericii din Grindeni.

La oara 16 părăsește comuna întorcându-se la Cluj.

Rep.

Slăvirea martirilor dela Alba-Iulia.

Festivitățile desfășurate în ziua de 14 Octombrie a. c., în prezența M. S. Regelui, pentru pomenire lui Horia, Cloșca și Crișan au fost demne de neamul nostru recunoscător. Cetatea lui Mihai Viteazul n'a mai văzut atâta lume dela actul istoric al Încoronării Regelui Ferdinand. Simțimentele Ardealului le-a tălmăcit cu avânt și autoritate I. P. S. Mitropolit NICOLAE BĂLAN. Redăm aici admirabila cuvântare, ce a lăsat o impresie neuitată în inimile tuturor:

„SIRE,

Istoria românească a Ardealului este în general o istorie țesută cu jertfe. Aproape fiecare colț din pământul nostru, de aici, ascunde în el comoară sfântă, ocrotitoare și întăritoare a moaștelor de mucenici. Viața de azi a neamului în statul întregit și liber, e întemeiată și se boltește pe temelii nezguduite ale puterilor supraomenești, cari isvorăsc din credința acestor nenumărați mucenici și e obligată să țină seama de sensul care se desprinde din caracterul temeliiilor sale. Dar din tot Ardealul, numele care s'a încununat mai mult cu aureola marilor momente și jertfe din trecutul românesc este al acestei cetăți a Albei-Iulii.

Aici a fulgerat în trecutul nostru sumbru, prima zi de mărire românească a Ardealului, din sabia lui Mihai Viteazu. De aici au cărmuit poporul cu înțelepciune, cu răbdare în suferință și cu nădejde în alte zile, milropoliții de odinioară ai bisericii ortodoxe ardelenice; tot atâția sfinți și martiri ai credinței și ai românismului. Dacă Cetatea aceasta era locul de unde se patronau împilările obiditului neam românesc, tot ea era și reazimul sufletesc care îi întărea credința și îi picura mângâiere în neazuri și îi da pildă în persoana vlădicilor săi cu ce eroism trebuiesc suportate persecuțiile cele mai crunte. În sfârșit, cetatea aceasta a fost teatrul cutremurătorului martiriu al lui Horia, Cloșca și Crișan, neînfricați luptători pentru dreptul la viață al poporului nostru.

Acum dupăce Dumnezeu primind

aceste jertfe a pus capăt suferințelor noastre milenare și ne-a ajutat să ne vedem liberi și pentru totdeauna uniți, cum am declarat într'un glas pe acest loc de atâtea ori sfințit, se cădea să ne aducem aminte de jertfa acestor eroi, iar cetatea care le-a văzut înmărmurită răstignirea să le vadă luminată și apoteozarea.

SIRE,

Prezența Majestății Voastre la acest ast de proslăvire a martirilor trecutului nostru ardelean, e dovada cea mai puternică a biruinței cu care s'a încununat jertfa lor. Lupta și sacrificiul lor, împletit cu jertfa fără seamă a marelui război desrobitor, a adus între noi, popor asuprit și batjocorit odinioară, pe Regele nostru cu întreg apanagiul de suveranitate, libertate și prestigiu ce e legat de Majestatea Voastră ca Rege al tuturor Românilor. Simbolizați, Majestate, plenitudinea dorințelor și obiectivelor martirilor noștri și noi, cei de azi și din viitor, Vă asigurăm, că un neam care a avut în sufletul lui atâtea puteri de luptă și de jertfă pentru idealul pe care-l vedem realizat, va fi și de aici înainte în stare să dea aceleași lupte și să aducă aceleași jertfe sublime pentru păstrarea acestei scumpe realități, cu atât mai mult cu cât în sufletul lui s'au acumulat puterile de credință și de tenacitate ale martirilor.

Istoria de linii aspre, de momente excepționale, pe care a scris-o cu sângele său românimea de pe ambele laturi ale Carpaților dovedește că acest neam nu e un neam de rând, care să-și accepte pasiv orice soartă. Piatra se macină, dar acest neam n'a putut fi măcinat, deși s'au aliat împotriva lui toate rele de pe lume. Puterea lui e în sufletul tare ca oțelul, în virtuțile creștine, cari îi sunt platoșa în care s'au frânt toate săgețile dușmanilor și l-au păstrat neatins, ba încă l-au călit în focul tuturor neazurilor și prigoanelor. Biserica ortodoxă, mama care l-a crescut și i-a dat această tărie miraculoasă, care l-a învățat să nu descărajeze, să nădăjduiască și să moară mucenicește, premergând totdeauna cu pilda, prin preoții ei, este la da-

torie și astăzi, și va fi și în viitor, pentru ca nimic să nu poată clinti neamul nostru de pe poziția lui.

Majestății Voastre îi este dat cu adâncă pricepere pe care o are pentru comorile sufletești ale acestui neam, să le valorifice în bunuri strălucitoare de cultură înaltă, de forță văzută, de fericire și bunătate socială. În fiecare zi vedem cum crește această operă sub conducerea înțeleaptă și bărbătească a Majestății Voastre. În aceste zile indeosebi am putut vedea, cum virtuțile de eroism vijelios, de rezistență neclintită și de istețime remarcabilă ale poporului nostru sunt captate și organizate în cadrele unei armate impunătoare, care va avea să asigure liniștea pentru munca pozitivă de înălțare socială și

culturală în lăuntru statului. Printr'o fericire, și mult grăitoare coincidență, monumentul de cinstire a eroismului vechiu românesc dus până la jertfe, se desvăluște în fața armatei adunate pentru exercițiile cari au s'o întârească pentru eventualele clipe ale supremei datorii.

Să dea Dumnezeu ca armata română, pe care cu atâtea griji o pregătiți, Majestate, să prindă în sufletul ei, cum noi suntem deplini încredințați, din sufletul glorioaselor pilde ale trecutului, între cari este și a lui Horia, Cloșca și Crișan, întregul lor eroism și spirit de jertfă, pentru ca să fie gata să apere libertatea neamului cu aceeași cerbicie cu care aceia au fost în stare să o ceară.

Să trăiți Sire!"

Ortodoxia în Maramurăș.

Reintronarea ortodoxiei în pitorescul ținut al Maramureșului și recucerirea sufletelor, pervertite de propaganda catolică, în sânul Maicii Bisericii a Răsăritului, este un postulat al vremii de azi. Sângele mucenicilor și al eroilor s'a vărsat nu pentru o viață materială, ci mai mult pentru a afirma că Duhul lui Hristos este în „tot locul și pretutindenea.” Așa și în Patria întregită în fruntariile ei, n'a putut lipsi *duhul ortodoxiei* nici în Maramureș, unde plaga catolicismului nici n'a zidit pe nisip, ci de-a dreptul pe un vulcan care acum face erupțiune. Nimeni nu poartă o haină forțată care să nu spargă în coate sau în spate; tot așa și catolicismul în urma acțiunii silnice începe să plesnească. Înlocuirea lui cu vechea armatură ortodoxă este inevitabilă, mai ales că o fortăreață spirituală și de neînving în fața cutropitorilor străini, în nordul Patriei se impune cu necesitate inexorabilă.

Populația băstinașă, care mai păstrează în fond din virginalitatea ortodoxiei străbună și care numai în parte și la suprafață este intoxicată de învățătura catolică, dă probe de bucurie, că în curând va veni *Mirele* care să scuture jugul și să înlăture lepra străinismului, incuibată de-abinelea în țara lui Dragoș-Vodă.

Prima pagină de aur în noua istorie ortodoxă a Maramureșului va fi scrisă de luptătorii devotați aleși de Biserică, în conștiința cărora va răsună cu un accent simbolic porunca lui Iisus dată apostolilor săi: „*Iată vă trimit pe voi în mijlocul lupilor, păstrați înțelepciunea șerpilor și blândețea porumbeilor.*”

Sub scutul acestei porunci divine, va reinvia ca prin minune, din străfundul vremilor ortodoxia strămoșilor noștri. Și va fi gloria credinței străbune tot atât de luminoasă pe cât a fost de umilită în epoca funestă a iobăgiei catolice. Pr. V. ȘEULEANU

INFORMAȚIUNI

Ziua Suveranului. M. Sa Regele Carol II-lea împlinind în 16 l. c. vârsta de 44 ani, țara întreagă a ținut să sărbătorească acest eveniment cu entuziasm nemărginit. Era prilejul fericit pentru neamul nostru să-și arate iubirea și încrederea desăvârșită în Acela, care știe să se afirme cu atâta strălucire în scaunul ilustrat de nemuritorii Săi predecesori Regele Carol I și Ferdinand I. De mult istoria noastră n'a înregistrat o domnie mai viguroasă, mai demnă și mai creiatoare, ca cea de astăzi, care deschide o epocă grandioasă în dezvoltarea Statului românesc. Rugăciunile ce s'au înălțat spre cer din toate altarele, cuvântările însuflețite ce s'au rostit dela toate tribunele, urările călduroase ce l-au venit din toate părțile, au fost tot atâtea omagii de respect și admirație colectivă. În catedrala noastră P. S. Episcop *Nicolae*

a invocat, în fața autorităților și a publicului asistent, binecuvântările Domnului asupra Unsului său, pentru o domnie lungă și glorioasă.

Praznicul obștesc dela Alba-Iulia. Serbările de pomenire închinare lui Horia, Cloșca și Crișan, deopotrivă eroi ai neamului și ortodoxiei, au fost prezidate de M. S. Regele Carol II-lea asistat de guvernul țării și conducătorii Bisericii naționale. În catedrala încoronării parastasul solemn a fost săvârșit de Preafericitul Patriarh *Miron*, Î. P. Sf. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, P. S. Episcopi *Andrei* al Aradului, *Vasile* al Caransebeșului, *Nicolae* al Clujului, *Nicolae* al Oradiei și *Partenie* al Armatei. Răspunsurile le-a dat corul Academiei teologice din Sibiu. Apoi Suveranul urmat de toată suflarea, a mers în procesiune la monumentul

martirilor, a cărui sfințire s'a făcut de către Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* și Episcopii prezenți.

Chipul demn și cucernic în care Arhieriei noștri au știut creia atmosfera duhovnicească necesară acestei impresionante pomeniri naționale, a pus din nou în evidență prestigiul moral al Bisericii ortodoxe și confundarea ei deplină cu năzuințele sfinte ale Statului românesc.

CONGRESUL F.O.R.-ULUI. Reamintim tuturor, că din cauze neprevăzute Congresul general al F.O.R.-ului s'a amânat pe zilele de 7 și 8 Noemvrie c. la Oradea. Pe ziua de 6 Noemvrie sunt convocați tot acolo, ora 3 p. m. la reședința episcopescă, membrii Consiliului general al Frăței ortodoxe. Reducerea de 50% pentru participanți se menține. Programul definitiv se va publica în toate ziarele. Biroul F.O.R.-ului.

O fericită inițiativă. Marele învățat și patriot dl *Nicolae Iorga*, stăpânit de grija pentru

viitorul țării, căreia i-a dat una din guvernările cele mai cinstite și luminate, a luat o inițiativă de mare însemnătate națională. Domnia Sa a hotărât să convoace în București la o consfătuire largă pe toți reprezentanții autorizați ai asociațiilor de comercianți, meseriași și mici industriași, spre a le face propuneri pentru reînvierea vechilor bresle românești. Din partea noastră urăm deplină izbândă ilustrului bărbat de Stat, fiind convinși că servește ideea desrobirii muncii românești din jugul străinilor acaparatori.

O activitate prodigioasă. Așa trebuie să calificăm bilanțul FOR-ului din arhiepiscopia Sibiu pe ultimul an de muncă. Broșura de 35 pagini descrie în amănunte hărnicia deosebită și impresionantă dovedită de membrii acestei secții în frunte cu eminenții ei conducători. Ea merită să fie luată ca model de toate centrele Mitropoliei noastre, inspirându-se din avântul și metodele de lucru ale luptătorilor sibieni.

Nr. 25—937.

CONVOCARE

Potrivit prevederilor din art. 10 al Statutelor Asociației „*Andrei Șaguna*” a Clerului ortodox român din Mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramurășului — având arhieriasca binecuvântare — convocăm pe cel de al **XVI-lea Congres anual** al acestei Asociații la **Târgu Murăș**, pe ziua de **2 Noemvrie 1937**, cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8^{3/4} Sfânta Liturghie, cu chemarea Duhului Sfânt, în biserica ortodoxă din localitate, și cu predica pâr. II. Felea, prof. Acad. teol., Cluj.
2. Deschiderea Congresului prin președintele Iconom-Stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, în sala festivă a Primăriei, urmând salutul reprezentanților autorităților și diferitelor societăți.
3. La ora 13: masă comună în sala de oglinzi a Palatului Cultural.
4. La ora 15, în sala Primăriei: conferința P. C. Sale pârintele diacon și profesor Grigorie T. Marcu: Despre secte.
5. Raportul general despre activitatea Asociației în anul trecut.
6. Raportul casierului despre situația financiară-economică a Asociației.
7. Eventuale propuneri ale Comitetului central, ori provenite dela membrii Asociației. (Acestea din urmă vor trebui prezentate biroului central al Asociației, cel puțin cu trei zile înainte de congres).
8. Restaurarea conducerii Asociației pe următorii trei ani (1937—40) de gestiune.
9. Închiderea congresului.
Delegații despărțămintelor Asociației, sunt invitați a participa în număr la ședințele congresului.
Membrii comitetului general se vor întruni în ședință, în preziua congresului (1 Nov.) la Prefectura județeană, la ora 18 precis.
După ședința de comitet va urma consfătuirea de obște cu delegații despărțămintelor și alți membrii ai Asociației.
- P. C. Președinți de Secții vor avea să trimită *de urgență*, eventualele rapoarte restante și orice alte informații, pe adresa P. S. părintelui secretar I. Banda (Roșia, jud. Sibiu).
- Pentru rețineri de locuințe, preoții congresiști vor avea să se anunțe, *până în 27 Octomvrie* P. C. Sale Părintelui protopop Ștefan Rusu din Tg. Murăș.

Sibiu, la 9 Octomvrie 1937.

Iconom-Stavrofor
(ss.) **Dr. Gh. Ciuhandu**,
președinte.

(ss.) **Pr. I. Banda**,
secretar general.

Conferință preotească. În ziua de sf. Dumitru se întrunește în parohia Hida conferința de toamnă a protopopiatului Unguraș. Pe lângă partea liturgică, pastorală și administrativă, se vor desbata câteva chestiuni privind sectele și influența presei asupra vieții duhovnicești a credincioșilor.

„Unirea“ a fost suspendată. În baza unui ordin al Ministerului de interne, gazeta „Unirea“ din Blaj a fost suspendată pe termen de 30 zile, pe motiv că a refuzat să execute ordinele cenzurii cu privire la Nr. 38 din 18 Septembrie a. c. Câteva surate greco-catolice au început să scrie indignate și să protesteze împotriva acestei „barbarii“ nemai auzite. Nu suntem prietenii stărilor excepționale, și cu atât mai puțin ai măsurilor contra libertății scrisului. Dar facem distincție între libertate și anarhie. O foaie bisericească are mai mult decât celelalte, datorită de a se supune autorităților constituite, așa cum îi poruncește sf. Scriptură: „să puneți-vă stăpânirilor, căci toate sunt dela Dumnezeu rânduite“.

Unii redactori, rău inspirați, au dat ca motiv al suspendării refuzul de a suprima reportajul în jurul scandalului dela primăria din Blaj. Absolut inexact, căci în numărul incriminat nu se găsește nici măcar un rând la acest caz. Motivul adevărat — sunt violențele și insultele debitate în legătură cu episcopia ortodoxă din Maramurăș, la adresa factorilor cu răspundere în Stat. Dacă e așa, ieremiadele sunt zadarnice, fiindcă e lege veche: pe unde greșești pe acolo și ispășești. De altfel toată lărmălaia asta catolică a devenit inutilă, fiindcă ordinul de suspendare, spre surprinderea noastră, a fost anulat.

Congresul Ligii antirevizioniste amânat. Am anunțat că anul acesta congresul general al Ligii antirevizioniste din Transilvania, va avea loc, sub conducerea d. prof. I. Lupaș la Tg. Muraș, în ziua de 24 c. Din cauze neprevăzute el a fost amânat pe ziua de 7 Noembrie, când se va desfășura cu acelaș program bogat. Regretăm mult coincidența lui cu congresul general al F.O.R.-ului, care se ține în aceeași zi la Oradea.

Președintele Agru-lui demisionat. Dumineca trecută a avut loc în Cluj o ședință extraordinară a comitetului central al Asociației românilor uniți, unde s'a desbătut, într'o atmosferă agitată, demiterea d-lui Valer Pop din demnitatea de președinte. Demisia i se cerea mereu de câțiva ani pe motiv, că împotriva angajamentului solemn ce și l-a luat, face politică militantă, păgubind interesele asociației. Situația ajunsese așa de încordată, încât nici congresele anuale n'au mai putut fi ținute. În cele din urmă, Duminecă au reușit să smulgă actul de abdicare. Se va fi terminat oare cu aceasta criza dela Agru? Ne-o va dovedi congresul dela Satu-mare, care va avea să ratifice demisia.

Ziarele mai arată, că în aceeaș ședință comitetul s'a ocupat amănunțit și de episcopia ortodoxă din Maramurăș, constatând că ea interesează direct(?) pe uniți. Așteptăm calmi declarația de războiu dela congresul Agru-lui. Apoi vom aviza.

Ne vizitează vecinii de pe pustă. Au început să se anunțe din nou excursioniști în mase cu trenuri de plăcere prin România. N'avem nimic de zis, mai ales că vrem să restabilim raporturi normale cu Ungaria. Ni se pare totuș suspect, că oaspeții preferă să cerceteze toate orașele mari din Transilvania, interesându-i prea puțin restul țării. Nu cumva îi poartă visuri revizioniste pe la noi? Mai știi!

O afirmație gravă. Ziarul eminent Ofensiva Română din Cluj, relevând critica nedreaptă a câtorva gazete românești îndreptate contra *Astrei*, pe motiv că a luat concesiunea difuzării publicațiilor din Germania și Ungaria — o respinge ca nefundată. Se știe că timp de 15 ani această concesiune a fost în mâinile comunistului Darvas, dovedit că a stat și în slujba lui Béla Kun. Ofensiva explică acum, scriind negru pe alb „că dacă o seamă de ziariști nu vor mai primi leafă lunară dela d. Darvas sau dela Budapesta, nu e mare pagubă“. Afirmația este foarte gravă și de aceea este necesar să-i se dea precizii opiniei publice, spre a înfiera cum se cuvine pe trădătorii intereselor românești.

Un model de apărare unită. Cazul suspendării ziarului Unirea din Blaj a mobilizat ca prin farmec toate redacțiile integral sau parțial unite. Peste spiritul de breaslă, se ridică simțul solidarității profesionale, care sare la apărare, fără a alege prea mult mijloacele. E lozinca faimoasă a lui Loyola iezuitul, ce-și găsește aplicarea promptă și devotată. Iată o mostră printre altele. În România Nouă din Cluj, d. Zaharia Boilă semnează un prim articol de protest, apărând Unirea în chipul următor: „răsfoiți vă rog toate numerele ei de zeci de ani, de când apare, și nu veți găsi în ea un singur șir, un singur cuvânt trivial sau violent“.

Iar noi răspundem: nu zeci de ani, ci numai 3—4 ani, sau dacă vreți 3—4 numeri recentți ajung spre a vă convinge exact de contrarul pledoariei d-lui Boilă. Unirea anilor din urmă e un bazar tipic de cele mai triviale atacuri la adresa *bisericii neamului* și de necuviințe împotriva *guvernelor țării* (dacă nu erau unite). E cazul să exclamăm și noi: „o apărare ca funia pe spânzurat“.

„LA SFÂNȚA PATRIARHIE“

Atelier special de argintărie și toate obiectele
BISERICESTI

DUMITRU D. POPESCU & FIU

Furnizorul Sf. Patriarhii, Mitropolii, Episcopii și Bisericii din țară

Medaliat cu medalia de aur 1928-29-30-31

Aleea Patriarhii No. 1 (Bibescu Vodă, 16) București
Tramvaele 3, 15, 20

Ungaria reacționară. Scriitorul maghiar Féja Géza a fost condamnat de Tribunalul din Budapesta la 5 luni temniță pe motiv că în romanul său „Unghiul furtunei“ ar fi calomniat națiunea maghiară și a instigat la lupta de clasă. În realitate numitul scriitor n'a făcut altceva decât să zugrăvească pe temeiul de cercetări personale starea mizerabilă a țărănilor maghiari. Chiar în fața justiției el a repetat cu mare curaj constatările sale spunând: „susțin și azi, că țărănimea maghiară de pe latifundiul din Mezöhegyes trăiește mai rău decât animalele. Poporul maghiar este strivit de regimul feudal, de bancocrație și de regimul cartelurilor“.

Tribunalul nu i-a admis dovedirea acestor afirmații, ci l-a condamnat ca pe un rău patriot. Fiindcă așa pretindea regimul odios al magnaților, ce vrea să-și păstreze privilegiile prin medievalism întunecat și revizionism răsufat.

Al XLVII-lea ajutor din Fondul de ajutorare preotesc al Eparhiei noastre s'a acordat în suma de 57.400 Lei familiei fieiertatului preot Cornel Condor din Călățele decedat la 3 Octombrie 1937. Pentru acest deces care este al VIII-lea în a. c., se va reține dela fiecare membru al fondului câte o cotizație excepțională în suma de 135 Lei, conform art. 4 lit. c. din regulamentul fondului.

Consiliul eparhial.

— **Librăria Eparhială** din Cluj (Piața Cuza Vodă Nr. 6), fiind aprovizionată cu odoare bisericești (cruci, candelă, odăjdii, prapori etc.) precum și cu toate cele necesare serviciului divin, — stă la dispoziția tuturor pentru efectuarea oricărei comenzi, mici sau mari, cari se execută prompt și cu îngrijire, pe lângă cele mai moderate prețuri.

BIBLIOGRAFIE

I. Naghiu, Mărunțișuri culturale-istorice născute. Extras din Arhiva someșană. Bistrița. 1937. 16 pagini.

Prodigiousul colaborator al ziarului nostru știe face muncă harnică de cercetător al arhivelor și bibliotecilor, scoțând din acte și reviste vechi, știri ce au un interes istoric-cultural. În broșura de față aduce date interesante despre colaboratorii născuți ai ziarului *Traianu* de sub direcția lui Hașdeu, despre cărțile vechi cari descriu regiunea și apele din valea Rodnei, despre literatura anurilor liceului din Năsăud și în fine despre calendarele apărute în vechiul oraș grănițar.

Aceste știri sumare pot servi ca un indicator util celor ce vreau să adâncească anumite subiecte din domeniul culturii ardelen.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7075—1937.

Comunicat.

Cartea cu titlul „Vizitând Mănăstiri Basarabene și Bucovinene“ de Preotul Dimitrie P. Nicșunescu din București, cu o prefață elogioasă de N. Iorga este o carte valoroasă ieșită zilele acestea de sub tipar.

O recomandăm cu toată căldura. Prețul Lei 50. Se poate procura dela Librăria noastră eparhială.

Cluj, la 12 Octombrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 7167—937.

Comunicat.

Aducem la cunoștința preoțimei noastre că lucrarea călugărilor dela Sf. Munte „Hristoița“ se vinde cu 200 Lei exemplarul. Se poate comanda dela Librăria noastră eparhială.

Cluj, la 15 Octombrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 6749/1937.

2—2

Concurs din oficiu.

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru postul vacant de preot din parohia de cl. I-a Jac, cu filiile *Romita* și *Brebi* aparținătoare tractului Unguraș pe lângă următoarele emolumente:

Salarul dela Stat, după pregătire.

Casă, curte, supraedificate, grădină de 1 jug 1270 stp.

Cesiune în materă în extensiune de 33 jug. 1470 stp.

Sesiune în filia *Romita* 15 jug. 1304 stp.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta documentele la Consiliul Eparhial și cu încuviințarea Prea Sfințitului Episcop, după înfățișare la oficiul protopopesc tractual se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii și cu referințele locale și pentru dovedirea aptitudinilor în predică și cântări.

Cluj, la 13 Octombrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 581/1937 prot.

(38) 3—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea parohiei *Iernut* cu filia *Lechința-de-Mureș*, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat, după aprobarea Ministeriului.

2. Locuință în natură.

3. Sesiune parohială 13 jug. în parohia matre și 10 jug. în filie. Total 23 jug. pământ productiv.

4. Stola îndatfinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele necesare oficiului nostru protopopesc în termenul fixat și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți poporului.

În candidare vor fi admiși numai candidații, cari au pregătirea pentru parohii de cl. I, și vor prezenta acte de învoire dela P. S. nostru Episcop.

Luduș, la 30 Septembrie 1937.

În înțelegere cu Consiliul parohial.

R. Popa, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.